

MEMORIA XUSTIFICATIVA DO CONVENIO DE COLABORACIÓN ENTRE A CONSELLERÍA DE PRESIDENCIA, XUSTIZA E DEPORTES, A CONSELLERÍA DE POLÍTICA SOCIAL E IGUALDADE E AS ORGANIZACIÓNS NON GOBERNAMENTAIS SOLIDARIEDADE INTERNACIONAL DE GALICIA, ASOCIACIÓN GALEGA DE COMUNICACIÓN PARA O CAMBIO SOCIAL (AGARESO) E ASOCIACIÓN ECOS DO SUR PARA O APOIO CONXUNTO AO PROXECTO GALICIA ABRIGA: PROGRAMA GALEGO DE ACOLLIDA TEMPORAL A MULLERES DEFENSORAS DE DEREITOS HUMANOS (III EDICIÓN)

(1) A Lei 10/2021, do 9 de marzo, reguladora da acción exterior e da cooperación para o desenvolvemento de Galicia establece, no seu artigo 80, que son principios orientadores da política pública autonómica de cooperación para o desenvolvemento, entre outros, a centralidade do ser humano como protagonista e destinatario de toda actuación de cooperación para o desenvolvemento, no marco do recoñecemento da súa liberdade e dignidade e da realización efectiva dos dereitos humanos, individuais e colectivos; o exercicio pleno e integral dos dereitos da infancia e a igualdade de xénero, o empoderamento e o exercicio pleno e efectivo dos dereitos das mulleres, desenvolvendo actuacións positivas e considerando nas actuacións as diferentes situacións, condicións e necesidades de homes e mulleres, a todos os niveis e nas distintas fases de planificación, execución e avaliación; e a xustiza, a liberdade e a igualdade nas relacións entre as persoas, as comunidades, os pobos e os países, así como a prevención e resolución pacífica dos conflitos, fortalecendo a convivencia e a paz.

Dispón o artigo 81 desta lei que son obxectivos da política pública autonómica de cooperación para o desenvolvemento, entre outros, o de propiciar sociedades pacíficas, xustas e inclusivas dentro dun marco democrático e de respecto e realización dos dereitos humanos, contribuíndo á superación dos contextos e das situacións de violencia, vulnerabilidade, exclusión e marxinação económica, política, social ou ambiental; así como o de colaborar na creación dunha alianza internacional a favor da acollida de persoas migrantes e exiliadas.

Neste sentido, o V Plan Director da Cooperación Galega (2023-2026), aprobado polo Parlamento de Galicia o día 15 de xuño de 2023, establece como ámbitos estratéxicos a promoción da garantía e defensa dos dereitos humanos, a democracia e o fortalecemento da sociedade civil organizada (AE4) e impulsar a igualdade de xénero cun enfoque feminista, interseccional e de diversidade, o apoderamento e o exercicio de dereitos das nenas, adolescentes e mulleres e o fortalecemento das súas organizacións (AE3); nomea entre os colectivos prioritarios ás persoas defensoras dos dereitos humanos e a sociedade civil organizada en contextos de represión, persecución e regresión democrática e autoritarismo con restrición dos dereitos e as liberdades fundamentais; sinala, entre as prioridades transversais, a igualdade de xénero e recoñece, por último, o papel das persoas defensoras da natureza e do territorio, pobos indíxenas e comunidades tradicionais, fomentando a protección tanto da súa cultura, como do seu territorio e medios de vida.



No mes de decembro de 2017 aprobouse o documento refundido do Pacto de Estado contra a violencia de xénero, que consta de 10 eixos e un total de 292 medidas competencia tanto da Administración Xeral do Estado, como das Comunidades Autónomas e das entidades locais o cal recolle varias medidas en materia de cooperación internacional.

O día 25 de novembro de 2021, catro anos despois da aprobación do Pacto de Estado contra a Violencia de Xénero de 2017, a maioría dos grupos políticos con representación parlamentaria asinaron un acordo de renovación do Ditame, onde novamente se plasmou a vontade de todos os actores institucionais de seguir traballando polo cumprimento das medidas do Pacto de Estado contra a Violencia de Xénero e o establecemento dun marco ampliado e permanente para o desenvolvemento de políticas públicas que o fortalezan.

En base a todo o anterior, o 22 de xullo de 2022 a Conferencia Sectorial de Igualdade aprobou o Acordo relativo ao establecemento dun marco de actuación conxunta que garanta a prórroga e permanencia das políticas públicas e os servizos que se derivan do Pacto de Estado contra a Violencia de Xénero.

A Resolución do 16 de marzo de 2023, da Secretaría de Estado de Igualdade e contra a Violencia de Xénero, pola que se publica o Acordo da Conferencia Sectorial de Igualdade, do 3 de marzo de 2023, polo que se aproba o plan conxunto plurianual en materia de violencia contra as mulleres (2023-2027), inclúe no seu Anexo I o Catálogo de referencia de políticas e servizos en materia de violencia contra as mulleres. No apartado 3 deste acordo, relativo á Protección e o acceso á xustiza, inclúense varias medidas para garantir a protección e a seguridade das vítimas de violencia contra as mulleres, e dos seus fillos e fillas, como o impulso de medidas para que as vítimas conten con protección efectiva fronte a represalias ou ameazas.

O 26 de febreiro de 2025 o pleno do Congreso dos Deputados aprobou de maneira case unánime a renovación e actualización do Pacto de Estado contra a Violencia de Xénero. O acordo amplía as medidas que incluía no 2017 de 292 a 461 e introduce novos eixos como son a violencia vicaria, a económica e a dixital.

Nel seguen a manterse medidas tales como promover que no marco da cooperación internacional se facilite información referente ao dereito á protección internacional a aquelas mulleres vítimas de violencia de xénero en calquera das súas formas que sexan susceptibles de acollerse a este dereito (Medida 118 do Pacto de Estado contra a violencia de xénero), a que se destinen recursos para medidas específicas contra a violencia machista dentro dos protocolos de actuación en campos de refuxiados e refuxiadas (trata, agresións sexuais...) (Medida 121 do Pacto de Estado contra a violencia de xénero) ou instar a que nos recursos dedicados por España á cooperación internacional para refuxiados e refuxiadas se apliquen medidas específicas para a prevención da violencia machista contra as mulleres e menores de idade, tanto en tránsito como en destino (Medida 122 do Pacto de Estado contra a violencia de xénero).



(2) Antecedentes: A pesar do recoñecemento internacional ao labor das persoas defensoras de dereitos humanos, a defensa dos dereitos humanos segue sendo unha actividade de alto risco en moitas partes do mundo, e o é especialmente para as mulleres defensoras de dereitos humanos, as cales enfrontan os mesmos riscos que os homes que defenden dereitos humanos, pero, ademais, deben enfrontar aqueles vinculados a ser muller, polas fortes normas e tradicións socioculturais machistas e a violencia cara ás mulleres exercida en todos os lugares do mundo. Neste contexto xorden os Programas de Protección Temporal, entendidos como estratexias de apoio e acompañamento internacional que dan lugar á protección da vida e á integridade física das persoas defensoras e ás súas familias.

Neste contexto xorde en 2023 o programa de protección temporal que se desenvolveu nos anos 2023 e 2024 Galicia Abriga: Programa Galego de Acolida Temporal a Mulleres Defensoras de Dereitos Humanos, estratexia de apoio e acompañamento internacional dirixido á protección da vida e á integridade física de mulleres defensoras e ás súas familias.

No marco deste programa, creouse a marca de Galicia Abriga, a súa web e redes sociais, conseguíuse o recoñecemento como programa da Oficina de Dereitos Humanos e a unión a Rede Prol-tecer e a EUTRP (European Union Temporary Relocation Platform); en febreiro de 2024, lanzouse a primeira convocatoria e durante os meses de maio a agosto de 2024, acolleuse as 3 primeiras mulleres defensoras pertencentes a organizacións sociais do Salvador e República Dominicana, con quen se deseñou unha axenda individualizada que alternou atención médica e psicosocial, formación especializada para mulleres defensoras de DDHH, encontros con organizacións sociais galegas e participación en espazos de incidencia, reunións con representantes políticos e actividades de lecer e tempo libre.

No ano 2025 asinouse un novo convenio entre as dúas Consellerías e as ONGD Solidariedade Internacional de Galicia, Asociación Galega de Comunicación para o Cambio Social (AGARESO) e Asociación Ecos do Sur para a execución da segunda edición do proxecto "Galicia Abriga: Programa galego de acollida temporal a mulleres defensoras de dereitos humanos".

Neste marco preténdese desenvolver o terceiro programa de acollida temporal a mulleres defensoras de dereitos humanos, co obxectivo de xerar estratexias de acollida temporal que melloren as condicións de seguridade e benestar nas que realizan o seu traballo de defensoría as mulleres. Estas mulleres pertencerán a organizacións e movementos sociais de países nos que a Cooperación Galega ten presenza, que ven ameazada a súa vida ou integridade física e psicolóxica, con motivo do seu labor, contribuíndo a que saian do contexto de risco no que se atopan, fortalecendo as súas capacidades e mellorando o seu benestar. Á súa vez, tamén se crearán espazos nos que se difunda a axenda de defensa de dereitos das súas comunidades, organizacións ou movementos sociais, así como de denuncia das



violacións de dereitos humanos das que foi obxecto e de aproximación ao contexto do país.

Dada a concorrencia de intereses públicos, de cuxa xestión son responsables a Consellería de Presidencia, Xustiza e Deportes, a través da Dirección Xeral de Relacións Exteriores e coa UE, e a Consellería de Política Social e Igualdade, a través da Dirección Xeral de Loita contra a Violencia de Xénero, ambas consellerías consideran a necesidade de traballar conxuntamente para desenvolver o proxecto Galicia Abriga: Programa Galego de Acollda Temporal a mulleres defensoras de Dereitos Humanos (III Edición).

As tres organizacións coas que se asina o presente convenio, Solidariedade Internacional de Galicia, Asociación Galega de Comunicación para o Cambio Social (AGARESO) e Asociación Ecos do Sur teñen personalidade xurídica propia e plena capacidade de obrar e contan, así mesmo, con experiencia e competencias en materia de cooperación para o desenvolvemento.

(3) Finalidade: Co fin de promocionar a defensa dos dereitos humanos en países onde a cooperación galega ten presenza, para que a as mulleres defensoras poidan realizar a súa labor de defensoría en condicións seguras tense previsto formalizar o instrumento convencional arriba referido por un período de vixencia que abrangue dende a sinatura e ata o 31 de decembro de 2026.

(4) O convenio ten por obxecto establecer as condicións polas que se rexerá a colaboración entre a Consellería de Presidencia, Xustiza e Deportes, a Consellería de Política Social e Igualdade, e as organizacións non gobernamentais Solidariedade Internacional de Galicia, Asociación Galega de Comunicación para o Cambio Social (AGARESO) e Asociación Ecos do Sur para a execución do proxecto Galicia Abriga: Programa galego de acollda temporal a mulleres defensoras de dereitos humanos (III Edición).

O proxecto que se pretende desenvolver neste ano 2026 é a terceira edición de Galicia Abriga, co obxectivo de xerar estratexias de acollda temporal que melloren as condicións de seguridade e benestar nas que realizan o seu traballo de defensoría as mulleres.

(5) Tendo en conta a singularidade deste proxecto, que ven determinada polo feito de ser un proxecto colectivo e participado por varias entidades galegas con experiencia no eido da cooperación para o desenvolvemento, conscientes de que é preciso aunar esforzos para promocionar a defensa dos dereitos humanos en países onde a cooperación galega ten presenza, para que a as mulleres defensoras dos dereitos humanos poidan realizar a súa labor de defensoría en condicións seguras; e as actividades obxecto do proxecto, que son de claro interese público, a natureza da coordinación establecida entre as entidades destinatarias, a colaboración coas Administracións públicas atendendo aos principios de eficacia, concentración, coordinación e sinerxía, aunando esforzos para promocionar a defensa dos dereitos humanos en países onde a cooperación galega ten presenza e establecendo



estratexias de acollida temporal que melloren as condicións de seguridade e benestar nas mulleres que realizan o seu traballo de defensoría, xustifican que a axuda se tramite por medio dunha concesión directa a través da formalización dun convenio de colaboración, ao amparo do establecido no artigo 26 da Lei 9/2007, do 13 de xuño, de subvencións de Galicia, ao non ser posible promover a concorrencia pública.

(6) A Consellería de Presidencia, Xustiza e Deportes, do custo total do proxecto, que ascende a sesenta e cinco mil cincocentos corenta euros con (65.540,00 €), aboará a Solidariedade Internacional de Galicia a contía máxima de corenta e oito mil euros (48.000,00 €) con cargo á aplicación orzamentaria 05.07.331A.481.0 do orzamento vixente para o ano 2026. Esta cantidade representa o 73,24% do orzamento total do proxecto que constitúe o obxecto deste convenio.

Desta contía de corenta e oito mil euros (48.000,00 €), o importe de vinte e catro mil euros (24.000,00 €) corresponden a fondos do Pacto de Estado contra a Violencia de Xénero (Ministerio de Igualdade), achegados pola Consellería de Política Social e Igualdade con cargo a aplicación orzamentaria 08.06.313D.481.2 (Código de Proxecto 2018 00112), mediante a correspondente modificación orzamentaria na aplicación 05.07.331A.481.0 da Consellería de Presidencia, Xustiza e Deportes.

(7) Polo exposto, considérase xustificada a utilización do instrumento do convenio para articular as actuacións de referencia, quedando o dito convenio fóra do ámbito de aplicación da Lei 9/2017, de 8 de novembro, de Contratos do Sector Público, pola que se traspoñen ao ordenamento xurídico español as Directivas do Parlamento Europeo e do Consello 2014/23/UE e 2014/24/UE, de 26 de febreiro de 2014, con independencia de que, ao abeiro do previsto no artigo 4 da dita norma, lle sexan de aplicación os principios desta lei para resolver as dúbidas e lagoas que se poidan presentar.

Asinado electronicamente en Santiago de Compostela
Director xeral de Relacións Exteriores e coa UE
Jesús Gamallo Aller

